

I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
im. gen. Władysława Sikorskiego
29-100 Włoszczowa, ul. Wiśniowa 12
tel. (041) 3942412, fax (041) 3945150
NIP 609-00-42-777, REGON 292677360

PROCEDURY REAGOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH – JAK REAGOWAĆ ZGODNIE Z PRAWEM

**I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
IM. GEN. WŁADYSŁAWA SIKORSKIEGO
WE WŁOSZCZOWIE**

PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty / Dz. U. z 1996 r. Nr 67 , poz. 329 z późniejszymi zmianami /.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002 r. Nr 51 , poz. 458 oraz Dz. U. z 2003r. Nr 210 , poz. 2041).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2002r. Nr 10 , poz. 96).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem / Dz. U. Nr 26 , poz. 226 /.
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich / Dz. U. z 1982r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. – tekst jednolity Dz. Z 2002r. Nr 11 poz. 109 / oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą /.
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / Dz. U. Nr 35 , poz. 230 z późniejszymi zmianami /.
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii / Dz. U. Z 2003r. Nr 24 , poz. 198 /.
8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji / Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późniejszymi zmianami /.
9. Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.

NIEPOŻĄDANE ZACHOWANIA UCZNIĄ – PROCEDURY POSTĘPOWANIA

W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI, ŻE UCZEŃ, KTÓRY NIE UKOŃCZYŁ 18 LAT, UŻYWA ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW W CELU WPROWADZENIA SIĘ W STAN ODURZENIA, UPRAWIA NIERZĄD, BĄDŹ PRZEJAWIA INNE ZACHOWANIA ŚWIADCZĄCE O DEMORALIZACJI (*naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych – art. 4 & 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*), NAUCZYCIEL POWINIEN PODJĄĆ NASTĘPUJĄCE KROKI:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga / psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie do dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to

postępowanie nauczyciela powinno być określone przez wewnętrzny regulamin szkoły.

7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia , który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych , zgodnie z art. 304 & 2 kodeksu postępowania karnego , dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

UCZEŃ POD WPLYWEM UŻYWEK (ALKOHOL LUB NARKOTYKI) – PROCEDURY POSTĘPOWANIA

W PRZYPADKU , GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA , ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPLYWEM ALKOHOLU LUB NARKOTYKÓW POWINIEN PODJĄĆ NASTĘPUJĄCE KROKI :

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy , ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki , w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia , ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców / opiekunów , których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice / opiekunowie odmówią odebrania dziecka , o pozostaniu ucznia w szkole , czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia , albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje lekarz , po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły / placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji , gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają przyścia do szkoły , a jest on agresywny , bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (*stężenie we krwi powyżej 0,5% alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³*) , policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień , albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców / opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki , w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły , to dyrektor szkoły ma

obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalisty ds. nieletnich*) lub sądu rodzinnego.

7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia , który ukończył 17 lat , stanowi wykroczenie z art. 43 art. ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

UCZEŃ PALĄCY PAPIEROSY – PROCEDURY POSTĘPOWANIA

W PRZYPADKU , GDY NAUCZYCIEL ZAUWAŻA , ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ UŻYWAJĄCY WYROBÓW TYTONIOWYCH , POWINIEN PODJĄĆ NASTĘPUJĄCE KROKI:

1. Nauczyciel przekazuje informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca o zaistniałym fakcie informuje pedagoga a pedagog dyrektora szkoły.
3. Wychowawca, a w razie nieobecności wychowawcy pedagog lub dyrektor, niezwłocznie wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskane informacje a fakt rozmowy z podpisem rodziców (prawnych opiekunów) odnotowuje w dzienniku lekcyjnym.

Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.

W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

Jeżeli interwencje podejmuje pedagog, wychowawca jest zobowiązany do zapoznania się z podjętymi przez pedagoga działaniami i ścisłą współpracą w dalszym postępowaniu.

4. Jeżeli mimo działań podjętych przez wychowawcę napływają informacje, że sytuacja się powtarza, pedagog, a w następnej kolejności dyrektor, przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicami.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę do spraw nieletnich).
6. Podobnie, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor

szkoły w porozumieniu z pedagogiem powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA ZWIĄZANA Z UŻYWANIEM E-PAPIEROSÓW W SZKOLE I JEJ BEZPOŚREDNIM SĄSIEDZTWIE

1. E - papieros (ze względu na potencjalną zawartość nikotyny) jest traktowany jako źródło nikotyny i przyczyna uzależnienia. Obowiązuje zakaz używania go w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie.
2. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń posiada e - papierosa, ma prawo żądać, aby go oddał - pokazał zawartość kieszeni, plecaka.
3. E - papieros zatrzymany przez nauczyciela trafia do depozytu dyrektora szkoły. Jest oddawany rodzicom/opiekunom prawnym wezwanym do szkoły przez wychowawcę.
4. Dyrektor w obecności rodzica/opiekuna prawnego przeprowadza rozmowę dyscyplinującą. Wspólnie z nim ustala konsekwencje powtórzenia się sytuacji (np. zatrzymanie e - papierosa jako źródła demoralizacji - do końca semestru/roku szkolnego).
5. Wychowawca sporządza notatkę z zaistniałej sytuacji, udziela kary statutowej i wyznacza uczniowi formę rekompensaty (np. prezentacja multimedialna/referat na temat nikotynizmu, plakat antynikotynowy).
6. W przypadku powtórzenia się sytuacji uczeń ponosi ustalone konsekwencje.

DYREKTOR
I Liceum Ogólnokształcącego

mgr Bogdan Kaczor

ZNALEZIENIE SUBSTANCJI – PROCEDURY POSTĘPOWANIA

W PRZYPADKU , GDY NAUCZYCIEL ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY
SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK POWINIEN PODJĄĆ
NASTĘPUJĄCE KROKI :

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji , próbuje (o ile jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić , do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

POSIADANIE NIEDOZWOLONYCH SUBSTANCJI – PROCEDURY POSTĘPOWANIA

W PRZYPADKU , GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA , ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK , POWINIEN PODJĄĆ NASTĘPUJĄCE KROKI :

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca , pedagog , dyrektor , itp.) ma prawo żądać , aby uczeń przekazał mu tę substancję , pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży) , ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców / opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku , gdy uczeń , mimo wezwania , odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki , dyrektor szkoły wzywa policję , która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie , nauczyciel , po odpowiednim zabezpieczeniu , zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić , w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje , sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY

1. Uczeń fakt kradzieży zgłasza wychowawcy klasy.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z poszkodowanym, a następnie ewentualnymi świadkami w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
3. Po ustaleniu okoliczności kradzieży wychowawca powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego oraz podejrzanego (sprawcy) i odnotowuje ten fakt w dokumentacji szkolnej.
4. Wychowawca decyduje, czy o zaistniałym fakcie powiadomić pedagoga i dyrektora szkoły.
5. **Gdy powyższa decyzja wychowawcy będzie pozytywna, obowiązuje procedura taka sama, jak w przypadku sprawcy czynu karalnego.**

DZIAŁANIA PODLEGAJĄCE KARZE

ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII – W POLSCE KARALNE JEST :

- o posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych ;
- o wprowadzanie do obrotu środków odurzających ;
- o udzielanie innej osobie , ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia ;
- o wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest **czynem karalnym** w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich , jeśli sprawcą jest uczeń , który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Z **przestępstwem** mamy do czynienia , jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks postępowania karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły , należy wezwać policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia , który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny , a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia , który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA WOBEC UCZNI (SPRAWCY CZYNU KARALNEGO LUB PRZESTĘPSTWA) – PROCEDURY POSTĘPOWANIA

1. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły , lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy.
5. Niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku , gdy sprawa jest poważna (rozbój , uszkodzenie ciała , itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa , lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA WOBEC UCZNIĄ , KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO – PROCEDURY POSTĘPOWANIA

1. Udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej) , bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku , kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa , ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Obok konsekwencji prawnych przewidzianych dla sprawców czynów karalnych i nieletnich wykazujących objawy demoralizacji, wobec ucznia stosuje się kary określone w Statucie i Regulaminie Szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU GDY UCZEŃ PRZYNIESIE DO SZKOŁY ALKOHOL (PAPIEROSY)

1. Nauczyciel zabiera uczniowi alkohol (papierosy) i zabezpiecza go przed zniszczeniem.
2. Nauczyciel odizolowuje ucznia od innych uczniów, przekazuje go pod opiekę pedagoga. Zawiadamia wychowawcę.
3. Pedagog zgłasza ten fakt dyrektorowi szkoły, który natychmiast wzywa rodziców (prawnych opiekunów) do szkoły i informuje ich o zaistniałej sytuacji.
4. Pedagog rozmawia z uczniem w obecności dyrektora szkoły, wychowawcy i rodziców - ustala pochodzenie alkoholu (papierosów), jego ilość, miejsce zakupu, ewentualnie nazwiska osób, które uczestniczyły w zakupie.
5. Dyrektor szkoły informuje policję o miejscu zakupu alkoholu lub papierosów przez nieletnich.
6. Pedagog sporządza protokół, który podpisują rodzice (prawni opiekunowie) ucznia. W protokole dokładnie opisuje zaistniałą sytuację wraz z ilością i rodzajem alkoholu (papierosów) wniesionego na teren szkoły.
7. Podczas rozmowy dyrektor informuje rodziców (prawnych opiekunów) i ucznia o konsekwencjach czynu.
8. Wychowawca rozmawia indywidualnie z innymi uczestnikami zdarzenia.

UWAGA!

W przypadku znalezienia i używania na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych lub pirotechnicznych oraz innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - postępowanie nauczycieli przebiega tak samo jak w przypadku przyniesienia przez ucznia na teren szkoły alkoholu (papierosów).

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach , o których mowa w „Procedurach(...)” albo , gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji , w których obecność policji jest konieczna.

Każda , dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole , powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi , lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

Każdy przypadek czynu karalnego (sprawca ukończył 13 lat) zaistniałego na terenie szkoły obowiązkowo zgłaszany jest na policję przez dyrektora szkoły lub pedagoga.

Do czynów karalnych ściganych z urzędu, a najczęściej popełnianych przez uczniów należą:

- bójki (co najmniej dwóch uczestników na dwóch);
- pobicia (dwóch, trzech lub więcej na jednego);
- wymuszania pieniędzy z użyciem przemocy (rozbój);
- kradzież;
- uszkodzenie ciała (agresja fizyczna) - jeżeli lekarz sądowy oceni niezdolność powyżej 7 dni, do 7 dni przestępstwo jest ścigane na wniosek rodziców (prawnych opiekunów).

Osoba podejmująca interwencję powinna o tym **poinformować rodziców** (prawnych opiekunów) ze względu na konieczność posiadania zaświadczenia o urazach od lekarza sądowego.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZANIEDBYWANIA PRZEZ UCZNIÓW WYPEŁNIANIA OBOWIĄZKÓW SZKOLNYCH

1. Nauczyciel rozmawia z uczniem i wskazuje mu zaniechania w stosunku do przedmiotu, nakazując konkretne działania i zobowiązując ucznia do ich wypełnienia.
2. W razie braku poprawy nauczyciel konsultuje się z wychowawcą.
3. Wychowawca wspólnie z nauczycielem rozmawia z uczniem i zobowiązuje go do wypełniania obowiązków.
4. W razie braku poprawy wychowawca / nauczyciel wzywa rodziców (prawnych opiekunów) do szkoły. Nauczyciel i / lub wychowawca rozmawiają z rodzicami i uczniem na temat zaniechania obowiązków oraz ewentualnie sugerują możliwość/konieczność przebadania dziecka w poradni Psychologiczno - Pedagogicznej.

Wychowawca / nauczyciel odnotowuje fakt rozmowy w dzienniku lekcyjnym lub na karcie kontaktu z rodzicami (prawnymi opiekunami), zalecając konieczne działania, co rodzice (prawni opiekunowie) i uczeń potwierdzają podpisem.

5. W przypadku braku wypełniania zaleceń wychowawca powiadamia pedagoga szkoły, który podejmuje odpowiednie działania w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły ponownie wzywa rodziców (prawnych opiekunów) ucznia do szkoły. Wskazuje konieczność diagnozy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub innej pomocy specjalistycznej. Sporządza notatkę z odbytej rozmowy.
7. Przy braku współpracy z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem, w zależności od sytuacji, powiadamia instytucje wspierające rodzinę: OPS, KPP, Wydział Rodzinny i ds. Nieletnich Sądu.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W PRZYPADKU NIEREALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO/NAUKI (WAGARY , CZĘSTA ABSENCJA)

1. Wszyscy nauczyciele są zobowiązani do kontrolowania obecności uczniów n prowadzonej przez siebie lekcji i zaznaczania nieobecności ucznia w dzienniku.
2. Wychowawca ustala z rodzicami formę usprawiedliwiania nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych (w formie pisemnej z czytelnym podpisem rodzica).
3. O przewidywanej dłuższej niż tydzień nieobecności ucznia (np. pobyt w sanatorium lub szpitalu , przewlekła choroba) , rodzice są zobowiązani powiadomić wychowawcę wcześniej , a nie po powrocie dziecka do szkoły.
4. Jeżeli nieobecność nie zostanie usprawiedliwiona w wyznaczonym terminie bądź istnieje podejrzenie , że uczeń wagaruje , wychowawca niezwłocznie nawiązuje kontakt z rodzicami w celu wyjaśnienia przyczyn nieobecności dziecka w szkole.
5. Jeżeli uczeń chce się zwolnić z ostatnich w danym dniu lekcji (np. z powodu wizyty u lekarza) , powinien przynieść od rodzica informację na piśmie potwierdzającą ten fakt.
6. Wychowawca na bieżąco podlicza frekwencję i do 7 dnia każdego miesiąca wypełnia tabelę dotyczącą obecności uczniów w poprzednim miesiącu.
7. Również do 7 dnia każdego miesiąca wychowawca przekazuje pedagogowi wykaz uczniów , którzy mają nieusprawiedliwione nieobecności oraz spóźnienia.
8. Informacja o absencji ucznia jest przekazywana telefonicznie , listownie bądź bezpośrednio w czasie zebrań z rodzicami , konsultacji lub rozmów indywidualnych; w skrajnych przypadkach rodzice powinni być wzywani do szkoły , zapoznani z konsekwencjami niezrealizowania obowiązku przez dziecko oraz powinni podpisać stosowne oświadczenie.
9. W przypadku dalszych wagarów (pomimo podjętych kroków naprawczych) lub braku współpracy rodzica (opiekuna) z wychowawcą (rodzic nie uczestniczy w zebraniach i konsultacjach , nie wyraża chęci uczestnictwa w spotkaniach indywidualnych) i mimo , że został poinformowany o konsekwencjach , nadal nie jest w stanie wyegzekwować obowiązku szkolnego / nauki u swego dziecka , pedagog szkolny zwraca się do sądu

rejonowego – Wydział Rodzinny i Nieletnich z prośbą o wgląd w opiekę i zastosowanie odpowiednich środków.

10. Dyrektor szkoły przesyła rodzicom upomnienie zawierające stwierdzenie , że dziecko nie realizuje obowiązku szkolnego / nauki , wezwanie do posyłania dziecka do szkoły z wyznaczeniem terminu oraz informację , że niespełnienie tego obowiązku jest zagrożone postępowaniem egzekucyjnym.
11. W sytuacji , gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego / nauki , dyrektor szkoły kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego , jakim jest właściwa gmina*

* Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego / nauki jest grzywna , która może być nakładana kilkakrotnie. Jednak grzywny nie mogą przekroczyć łącznej sumy 10 000 zł (art. 121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji – zmiana opublikowana w Dz. U. z 1996r. Nr 146 , poz. 680).

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZEMOCY LUB INNYCH NIEBEZPIECZNYCH ZACHOWAŃ

1. Uczeń – ofiara przemocy lub uczeń będący świadkiem przemocy informuje o tym nauczyciela lub rodzica.
2. Powiadomiony nauczyciel zgłasza ów fakt wychowawcy, pedagogowi i dyrekcji.
3. Wychowawca, pedagog lub dyrekcja zobowiązani są do przeprowadzenia rozmowy zarówno z rodzicami ofiary jak i sprawcy.
4. W szczególnie niebezpiecznych sytuacjach pedagog lub dyrekcja mają obowiązek zawiadomić policję.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEPRAWIDŁOWYCH ZACHOWAŃ W RELACJI UCZEŃ – NAUCZYCIEL

1. W przypadku zaistniałego konfliktu między uczniem a nauczycielem uczeń zobowiązany jest powiadomić wychowawcę lub rodzica.
2. Rodzic może sam zgłosić wychowawcy nieprawidłowości w relacjach uczeń – nauczyciel.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z nauczycielem, którego konflikt dotyczy. Jednocześnie informuje o zaistniałym fakcie pedagoga, który zawiadamia dyrekcję.
4. Zarówno pedagog, jak i dyrektor mogą przeprowadzić rozmowę z nauczycielem, którego konflikt dotyczy.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA U UCZNIĄ ZACHOWAŃ NIEZGODNYCH ZE STATUTEM SZKOŁY PODCZAS ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

1. Jeżeli na zajęciach lekcyjnych nauczyciel jest świadkiem zachowań niezgodnych ze statutem szkoły, przeprowadza rozmowę z danym uczniem.
2. Powiadamia o zaistniałej sytuacji wychowawcę klasy, pedagoga i dyrektora.
3. Wychowawca o niewłaściwym zachowaniu ucznia informuje rodziców, a następnie z uczniem i jego rodzicami przeprowadza rozmowę. Efektem takiego postępowania może być kontrakt zawarty między wychowawcą, uczniem i rodzicem.
4. Wychowawca w dalszym okresie nauki obserwuje zachowanie ucznia.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCZNIĄ ODRZUCONEGO W KLASIE

1. Wychowawca rozmawia zarówno z odrzuconym uczniem jak i jego rodzicami.
2. Dokonuje diagnozy sytuacji, inicjując dyskusję w klasie.
3. Następnie informuje o zaistniałym problemie pedagoga. Po wspólnej rozmowie (uczeń, rodzice, wychowawca, pedagog) zostają podjęte odpowiednie ustalenia, które następnie wychowawca jest obowiązany przekazać nauczycielom uczącym.
4. Dziecku odrzuconemu w klasie można zaproponować udział w kołach zainteresowań, porady pedagoga bądź psychologa, uczestnictwo w grupie terapeutycznej.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRÓB SAMOBÓJCZYCH UCZNIA

1. Jeżeli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (nauczyciel) powiadamia o tym fakcie rodzica. Jeżeli próba samobójcza ma miejsce w domu, rodzic obowiązany jest powiadomić o tym zajściu wychowawcę.
2. Zarówno rodzic, jak i wychowawca muszą poinformować pogotowie ratunkowe.
3. Nauczyciel – wychowawca przed powrotem ucznia do szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami, zawiadamia o problemie nauczycieli uczących dziecko oraz rozmawia z uczniami z klasy, do której uczęszcza dziecko.
4. Po powrocie ucznia do szkoły przeprowadza z nim rozmowę. Dziecko może zostać skierowane na terapię, a rodzice i nauczyciele mają obowiązek zastosować się do zaleceń terapeuty. Jeżeli sytuacja będzie tego wymagała, trzeba zorganizować specjalistyczne warsztaty dla całej klasy.

PROCEDURA POSTĘPOWNIA RODZICÓW W SYTUACJI ZAGROŻENIA DZIECKA (PRZEMOC)

1. Rodzic ma obowiązek poinformować wychowawcę, pedagoga lub dyrekcję o fakcie, że dziecko znalazło się w sytuacji zagrożenia.
2. Może zawiadomić policję – wydział do spraw nieletnich.
3. Wychowawca, pedagog i dyrekcja mogą również zawiadomić policję i współpracują przy rozwiązaniu zaistniałego problemu, udzielając wsparcia zarówno uczniowi, jak i jego rodzicom.
4. Wychowawca lub pedagog mogą skierować poszkodowanego ucznia na terapię do poradni psychologiczno-pedagogicznej.
5. W wypadkach wyjątkowo trudnych sprawa może zostać skierowana do sądu.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA GDY UCZEŃ PRZEJAWIA PROBLEMY ZDROWOTNE W PRZYPADKU NIEOBECNOŚCI PIELEŃNIARKI SZKOLNEJ

1. Przewodniczący klasy na prośbę nauczyciela prowadzącego lekcję zgłasza wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu lub dyrekcji szkoły fakt dolegliwości zdrowotnych ucznia.
2. Pedagog szkolny lub dyrektor szkoły zabiera ucznia z klasy i w miarę możliwości udziela pierwszej pomocy.
3. Pedagog szkolny lub dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) o zaistniałej sytuacji. Rodzic ma obowiązek natychmiastowego odebrania dziecka ze szkoły.
4. W przypadku braku kontaktu z rodzicem (prawnym opiekunem), gdy nie ma zagrożenia życia i zdrowia dziecka, uczeń pozostaje w szkole pod opieką nauczyciela, pedagoga szkolnego lub wychowawcy (klasa, biblioteka, świetlica).
5. W sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia dziecka dyrektor szkoły niezwłocznie wzywa pogotowie i powiadamia rodziców (prawnych opiekunów).

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU GDY UCZEŃ KORZYSTA Z TELEFONU KOMÓRKOWEGO I INNYCH URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH NA TERENIE SZKOŁY

1. Uczeń nie może korzystać z telefonu komórkowego i innego urządzenia elektronicznego podczas zajęć lekcyjnych, o czym jest poinformowany przez wychowawcę klasy (urządzenie to podczas zajęć powinno być wyłączone).
2. W przypadku, gdy uczeń korzysta z telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego podczas zajęć, nauczyciel nakazuje wyłączenie urządzenia (zablokowanie karty) a następnie odbiera mu je.
3. Odebrany telefon komórkowy lub inne urządzenie elektroniczne nauczyciel niezwłocznie oddaje dyrektorowi szkoły oraz informuje o zaistniałej sytuacji wychowawcę klasy.
4. W przypadku, gdy uczeń nie chce oddać telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego nauczycielowi, nauczyciel prosi przewodniczącego klasy o poinformowanie o tej sytuacji dyrektora szkoły.
5. Dyrektor szkoły bezzwłocznie informuje telefonicznie o tym fakcie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i zobowiązuje ich do osobistego zgłoszenia się po odbiór urządzenia.
6. W trakcie rozmowy z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia dyrektor szkoły informuje rodziców (prawnych opiekunów) o konsekwencjach wynikających z niestosowania się do ustaleń określonych w Statucie Szkoły (w tym kryteriach ocen zachowania).

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIĄ

1. Nauczyciel reaguje na zachowanie agresywne i je przerywa.
2. Informuje wychowawcę klasy.
3. Wychowawca rozmawia z uczniem/uczniami (ewentualnie w obecności nauczyciela - świadka zdarzenia) - identyfikuje ofiarę, agresora, świadka, ocenia zdarzenia i wyciąga wnioski.
4. Informuje rodziców (prawnych opiekunów) ucznia/uczniów, uczestników zdarzenia, o zaistniałej sytuacji.
5. Wychowawca sporządza w zeszycie uwag notatkę o zaistniałym zdarzeniu. Rodzice (prawni opiekunowie) podpisują uwagę potwierdzając, że wiedzą o zdarzeniu oraz o konsekwencjach takiego zachowania wynikających ze Statutu i Regulaminu Szkoły (w tym kryteria ocen zachowania).
6. Wychowawca informuje pedagoga w sytuacjach powtarzających się agresywnych zachowań ucznia.
7. Uczeń zostaje objęty na terenie szkoły opieką pedagoga.
8. Wychowawca natychmiast powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga o przypadkach szczególnie drastycznych zachowań agresywnych stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia.
9. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem ustala sankcje w stosunku do ucznia/uczniów, o oparciu o Statut i Regulamin Szkoły.
10. Rodzice (prawni opiekunowie) otrzymują pisemną lub ustną informację na temat wyciągniętych w stosunku do ucznia / uczniów konsekwencji oraz sugestię pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub specjalistyczno - lekarskiej w placówkach do tego upoważnionych.
11. W przypadku wandalizmu rodzice (prawni opiekunowie) ucznia naprawiają wyrządzone szkody lub uiszczają opłatę za ich naprawę.
12. W sytuacjach często powtarzających się agresywnych zachowań, po wykorzystaniu wszystkich wyżej wymienionych działań, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem

powiadamia policję w celu przeprowadzenia rozmowy ostrzegawczej z uczniem i jego rodzicami.

PROCEDURY DZIAŁALNOŚCI ZESPOŁÓW MUZYCZNYCH I INNYCH STOWARZYSZEŃ NA TERENIE SZKOŁY W CZASIE POZALEKCYJNYM

1. Zespół muzyczny/inne stowarzyszenie zwraca się do Dyrektora szkoły z podaniem o możliwość zorganizowania próby/spotkania na terenie szkoły w godzinach popołudniowych, z podaniem terminu i listy uczestników.
2. Do podania członkowie zespołu/stowarzyszenia dołączają zgody rodziców, którzy biorą w tym czasie odpowiedzialność za dzieci i wyrządzone w tym czasie ewentualne szkody.
3. Dyrektor szkoły może wstrzymać spotkania zespołów muzycznych/stowarzyszeń z powodu:
 - niewłaściwego zachowania członków zespołu muzycznego/stowarzyszenia
 - dewastacji mienia szkolnego przez członków zespołu muzycznego/stowarzyszenia.

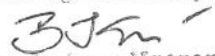
PROCEDURY WYJAZDU UCZNIÓW NA OLIMPIADY I INNE KONKURSY

1. Dyrektor szkoły ustala – po zgłoszeniu przez danego nauczyciela – opiekuna uczniów wyjeżdżających na olimpiadę i inne konkursy.
2. Dyrektor szkoły ustala przewoźnika zapewniającego bezpieczny i higieniczny przewóz uczestników wyjazdu.
3. Przewoźnikiem może być:
 - a. firma posiadająca uprawnienia do świadczenia usług przewozowych
 - b. rodzic, który uzyskał pisemną zgodę od rodziców uczestników wyjazdu
 - c. nauczyciel swoim własnym samochodem, jeżeli:
 - zwróci się do Dyrektora z pisemnym podaniem uzasadniającym korzyści z użycia własnego pojazdu do celów służbowych
 - posiada zgodę rodziców uczestników wyjazdu na przejazd danym środkiem lokomocji
 - samochód nauczyciela posiada aktualne badania techniczne oraz ubezpieczenie OC/NW
4. Opiekun uczniów wyjeżdżających na olimpiadę i inne konkursy ustala i zapoznaje uczniów z bezpieczeństwem pobytu na wyjeździe, a w szczególności nakazuje :
 - przemieszczanie się uczestników pod nadzorem opiekuna
 - przebywanie uczestników tylko w obrębie miejsca wyznaczonego przez opiekuna
 - w czasie przerw w konkursie/olimpiadzie, pozostawanie uczniów tylko pod nadzorem opiekuna lub osoby przez niego wyznaczonej
5. Dyrektor szkoły może wstrzymać wyjazd z powodu:
 - złych warunków atmosferycznych (burzy, ulewy, śnieżycy, gołoledzi)
 - innych i trudnych do przewidzenia sytuacji.

PROCEDURA

realizacji zajęć z danego przedmiotu w sytuacji określonej w §2 pkt. 7, 8, 11 Statutu I Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Władysława Sikorskiego we Włoszczowie oraz rozporządzeniu MEN z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach

1. W przypadku dokonanego wyboru ucznia realizacji rozszerzenia, które nie jest realizowane w systemie klasowym/grupowym istnieje możliwość realizacji tego przedmiotu według uzgodnionych ustaleń między wychowawcą klasy, nauczycielem przedmiotu i rodzicami ucznia.
2. W/w ustalenie wymaga określenia formy i terminu realizacji zajęć .
3. Za w/w ustalenie i pisemne potwierdzenie osób zainteresowanych odpowiada wychowawca klasy.
4. Wychowawca klasy przekazuje pisemne ustalenie do Dyrektora w takim terminie, aby możliwa była realizacja podstawy programowej z tego przedmiotu.

DYREKTOR
I Liceum Ogólnokształcącego

mgr Bożena Kaczor

PROCEDURY POSTĘPOWANIA PODCZAS EWAKUACJI W RAZIE POŻARU LUB ZAGROŻENIA WYBUchem

I ORGANIZACJA EWAKUACJI

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z budynku szkoły, decyzję o podjęciu ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły lub jego zastępca oraz osoby upoważnione przez dyrektora.

Ewakuację należy przeprowadzić w przypadku wystąpienia:

- zagrożenia pożarowego obiektów,
- zagrożenia wybuchu "bomby" (telefoniczna informacja o podłożonym ładunku wybuchowym),
- zagrożenia wybuchem gazu budynków sąsiadujących z obiektami szkoły lub katastrofą komunikacyjną w pobliżu obiektów szkolnych,
- innych zagrożeń lub w celu przeprowadzenia ćwiczeń (obowiązujące obecnie przepisy zobowiązują dyrektora szkoły do praktycznego sprawdzania warunków ewakuacji co najmniej raz na 2 lata. O zamiarze przeprowadzenia ćwiczeń należy na 7 dni przed wyznaczonym terminem zawiadomić Komendanta Państwowej Straży Pożarnej).

Po podjęciu decyzji o ewakuacji osób i mienia należy:

1. Niezwłocznie powiadomić wszystkich pracowników przebywających w budynku o powstaniu zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji. Powiadomienie odbywa się w szkole przez trzy dzwonki w odstępach pięciosekundowych osoby wyżej wymienione.
2. Kierujący akcją wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji grup młodzieży, ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając w tym celu , kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia.

Odpowiedzialność za grupy młodzieży należy osób, prowadzących w danym czasie zajęć z poszczególnymi grupami. Po usłyszeniu sygnału nauczyciel wyprowadza uczniów przed salę lekcyjną, sprawdza z jednym z uczniów czy nikt nie pozostał w sali a następnie

podąża w kierunku wyjścia przeznaczonego dla danej Sali. W przypadku większego zatłoczenia przy przypisanym wyjściu ma prawo skorzystać z innego, najbliższego, którym grupa może wydostać się na zewnątrz.

3. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń w których powstał, pożar(lub wystąpiło inne zagrożenie)lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz pomieszczeń w których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Należy dążyć do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej z różnych względów zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach.
4. Podczas ewakuacji z pomieszczeń, strumienie osób należy kierować na poziomie drogi ewakuacji a następnie zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne do najbliższych wyjść ewakuacyjnych na zewnątrz obiektu w oznaczone miejsce zbiorki. Ostatecznie o koncentracji ewakuowanych osób poza strefami zagrożonymi decyduje kierujący akcją ewakuacyjną.
5. Osoby z ograniczoną zdolnością poruszania się należy ewakuować przy wykorzystaniu wózków lub przenosić na rękach.
6. W trakcie ewakuacji sprawdzane są:
 - przebieralnie przez nauczyciela wf-u
 - ubikacje górne przez sprzątaczkę
 - ubikacje dolne przez pracownika sekretariatu
7. W przypadku blokady dróg ewakuacyjnych, (zwłaszcza z piętra)osoby znajdujące się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najdalej oddalony od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków ewakuować z zewnątrz budynku przy pomocy sprzętu przybyłych jednostek PSP. O fakcie blokady i odcięciu osób należy wszystkimi środkami powiadomić kierującego akcją.
Osoby odcięte od wyjścia na parterze ewakuować oknami.
8. Uczniowie zbierają się poza terenem szkoły w zależności od miejsca opuszczenia budynku.

II POSTĘPOWANIE NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

Zasady alarmowania:

1. Każdy kto zauważy pożar lub uzyskał informację o pożarze czy zagrożeniu obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:
 - a) wszystkie osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru narażone na jego skutki,
 - b) Państwową Straż Pożarną – telefon 998
 - c) Dyrektora – telefon
 - d) Lub Zastępcę – telefon
2. Po uzyskaniu połączenia ze strażą należy wyraźnie podać:
 - a) gdzie się pali (nazwę obiektu), dokładny adres, numer kondygnacji;
 - b) co się pali np. odzież w szatni itp.;
 - c) czy istnieje zagrożenie życia ludzi, czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwopalne;
 - d) numer telefonu, z którego podaje się informację oraz imię i nazwisko.

UWAGA! Po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego telefonistę, odłożyć słuchawkę i odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.

3. W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:
 - a) Pogotowie Ratunkowetel. 999
 - b) Policjętel. 997
 - c) Pogotowie Gazowetel. 992
 - d) Pogotowie Energetycznetel. 991
 - e) Pogotowie Wodociągowetel. 994

III ZASADY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

1. Równoległe z zaalarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo – gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego oraz hydrantów wewnętrznych znajdujących się w budynku.
2. Do czasu przybycia straży pożarnej nad akcją rolę kierowniczą sprawuje Dyrektor lub Zastępca, a w razie ich nieobecności osoba wyznaczona przez Dyrektora. Każdy pracownik zobowiązany jest podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
3. Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo – gaśniczej powinna:
 - a) w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi, przeprowadzając ich ewakuację z zagrożonego rejonu.
 - b) wyłączyć dopływ prądu elektrycznego i gazu do strefy pożaru (nie wolno gasić wodą instalacji elektrycznych będących pod napięciem)
 - c) usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
 - d) nie należy otwierać bez potrzeby drzwi i okien w pomieszczeniach, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
 - e) otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność. Wskazane jest schowanie się za ścianę od strony klamki w drzwiach lub zasłonięcie twarzy. Wchodząc do zadymionych pomieszczeń lub przechodząc przez nie, należy ograniczyć ilość wdychanych produktów spalania. Poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej podłogi i zasłonić usta np. wilgotną chustką.